

Cuprins

Unitatea 1. Cânt vocal și instrumental	4	Unitatea 4. Elemente de limbaj muzical: Melodia	37
Deprinderi de cânt vocal: respirație, emisie vocală.....	4	Notăția înălțimilor de note în cheia sol.....	37
Gesturi dirijorale: tactarea măsurilor, pregătirea intrării.....	6	Sunetele și notele de la do ¹ la do ²	37
Elemente de tehnică instrumentală: instrumente cu clape.....	7	Sunetele și notele si , la , sol sub portativ.....	38
Instrumente de percuție.....	8	Sunetele și notele re ² , mi ² , fa ² , sol ²	39
<i>Evaluare</i>	10	Profilul melodic.....	40
Unitatea 2. Elemente de limbaj muzical. Ritmul	11	Tonul și semitonul.....	41
Duratele de pătrime și de optime.....	11	Gama Do Major.....	42
Pauzele de pătrime și de optime.....	12	Gama la minor.....	43
Măsura de doi timpi.....	14	<i>Evaluare</i>	47
Durata de doime și pauza de doime.....	16	Unitatea 5. Elemente de folclor (II)	48
Măsura de patru timpi.....	17	Tradiții și obiceiuri de Florii și de Paște.....	48
Durata de notă întregă și pauza de notă întregă.....	20	Tradiții și obiceiuri de Florii.....	49
Durata de șaisprezecime și pauza de șaisprezecime.....	22	Tradiții și obiceiuri de Paște.....	50
Legato de prelungire și legato de expresie.....	24	Dansuri populare.....	51
Punctul de prelungire.....	25	Călușul.....	52
Măsura de trei timpi.....	26	<i>Evaluare</i>	54
<i>Evaluare</i>	29	Unitatea 6. Interpretarea. Timbrul vocal și instrumental	55
Unitatea 3. Elemente de folclor (I)	33	Termeni de mișcare.....	55
Tradiții și obiceiuri de Crăciun și de Anul Nou.....	30	Termeni de nuanță.....	56
Tradiții de Crăciun în lume.....	31	Notăția semnelor de repetitive și a voltelor.....	57
Tradiții de Anul Nou.....	32	Timbrul vocal și instrumental.....	58
Dansuri populare.....	33	Instrumente muzicale ale orchestrei simfonice.....	58
Hora în artă.....	34	Diferențierea tipurilor de voce umană.....	60
<i>Evaluare</i>	36	<i>Evaluare</i>	62
		Evaluare finală	63

Cânt vocal și instrumental

Deprinderi de cânt vocal: respirație, emisie vocală

Îmi amintesc din clasa a IV-a

Țin spatele drept pentru a respira ușor.

Inspir adânc și expir lent.

Dozez aerul ca să îmi ajungă până la sfârșitul versului.

Țin gura deschisă pe verticală, cu buzele ușor rotunjite.

Pronunț apăsat consoanele pentru o dicție bună.

Învăț în clasa a V-a

Inspir adânc pe nas conducând aerul spre abdomen și apoi îl eliberez treptat.

Țin gura deschisă (în formă de ou așezat pe verticală) pentru vocalele *a, e, o*.

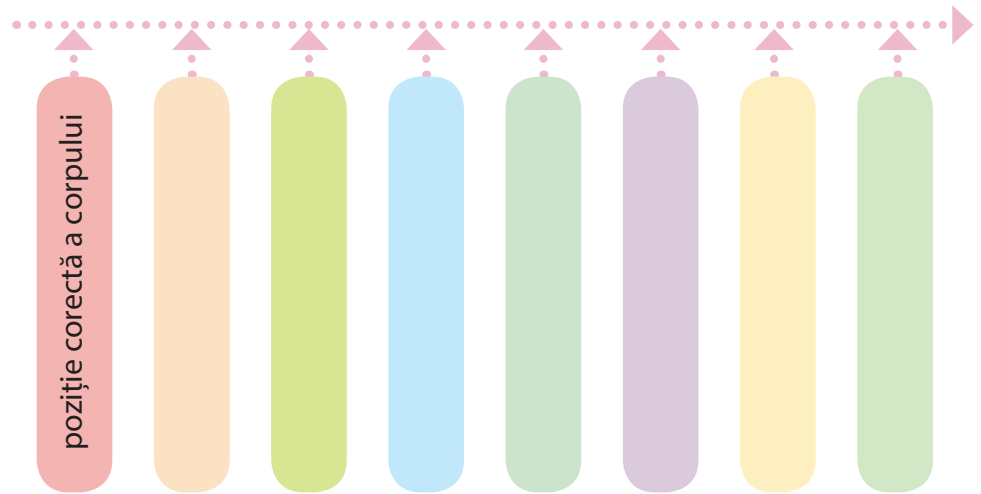
Deschiderea gurii va fi mai mică pentru vocalele *i și u*.

Nu forțez vocea când cânt.

Îi ascult pe colegii mei pentru ca să cântăm omogen.

Exersează!

1. Scrie, în căsuțele alăturate, în ordinea potrivită, regulile de cântare corectă:
  - a. dicție;
  - b. respirație profundă;
  - c. intonație curată a sunetelor;
  - d. poziție corectă a corpului;
  - e. dozarea aerului inspirat;
  - f. emisie rotundă a sunetelor;
  - g. sincronizare cu colegii;
  - h. omogenitatea cântării.

2. Scrie răspunsurile la întrebările de mai jos pe spațiile punctate.
  - a. Cum reușești să redai un sunet cât mai mult timp?
  - b. Ce trebuie să faci pentru a avea o dicție bună în timpul cântării?
  - c. De ce se recomandă respirația abdominală în timpul cântării?

3. Intonează următorul exercițiu de încălzire a vocii.

4. Intonează Imnul Național al României respectând regulile de cântare vocală.

Hariclea Darclée

„Cea mai mare cântăreață a lumii timp de 25 de ani.”

Enciclopedia dello spettacolo (Italia)

Citește informațiile despre soprana română Hariclea Darclée care a avut în repertoriu 58 de roluri din 56 de opere compuse de 31 de compozitori. Întocmește o fișă de portofoliu după indicațiile de la rubrica *Portofoliu*.

Hariclea Haricli s-a născut la Brăila, pe 10 iunie 1860. Mama sa, Maria Haricli, de la care a moștenit talentul muzical, era nepoata domniței Mavrocordat. Și-a început studiile muzicale la București însă acest oraș era prea mic pentru o artistă care se pregătea să devină celebră în lumea întregă.

Debutază într-un recital de canto în 1881, pe scena teatrului din Brăila, orașul său natal. Pleacă la studii la Paris unde este remarcată de Charles Gounod, care îi încredințează rolul Margaretei din opera *Faust*, rol cu care își face debutul pe scena Operei în anul 1888. Charles Gounod i-a sugerat schimbarea numelui în Darclée.

În scurt timp, Hariclea Darclée cucerește publicul și admirația multor compozitori. Astfel, Giacomo Puccini compune special pentru vocea ei *Tosca*, încredințându-i rolul Floriei Tosca. Pietro Mascagni compune *Iris*, iar Alfredo Catalani, *La Wally*. Hariclea Darclée s-a impus ca primadonna în marile teatre de operă de la Paris, Berlin, Florența, Milano, Roma, Buenos Aires, Lisabona, Barcelona, Madrid, Monte Carlo, Moscova și Sankt Petersburg.

„Trăiască privighetoarea Carpaților”, îi striga publicul. Regele Carol i-a oferit ordinul *Bene Merente clasa I*, iar poeții îi compuneau versuri. La aniversarea a 135 de ani de la nașterea Haricleei Darclée, în 1995, orașul său natal, Brăila, i-a adus un deosebit omagiu, organizând concursul național de canto ce-i poartă numele. Prima ediție a Concursului Internațional a avut loc în 1997 și de atunci se repetă la fiecare doi ani.

Portofoliu

Scrie pe o foaie A4 care dintre calitățile Haricleei te-au impresionat. Menționează motivele pentru care celebra soprana este un român cu care ne mândrim.

Gesturi dirijorale: tactarea măsurilor, pregătirea intrării

Îmi amintesc din clasa a IV-a

În timpul cântării, privesc la dirijor.

Ascult cu atenție tonul dat de dirijor.

Preiau tonul intonând curat sunetele și ascultându-mi colegii pentru a nu ieși în evidență în timpul cântării.

Învăț în clasa a V-a

Inspir la gestul de avânt executat de dirijor.

Emit sunetele la gestul de atac al dirijorului.

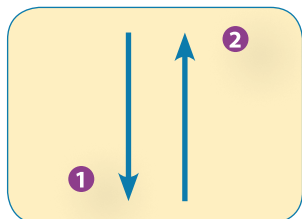
Sunt atent la măsura tactată de dirijor înainte de începerea cântării pentru a intona cântecul în viteza corespunzătoare.

Exersează!

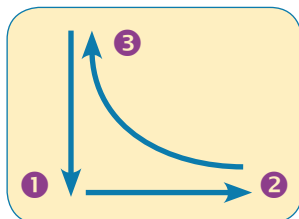
- Intonează exercițiul de mai jos privind la dirijor pentru a ataca și încheia fiecare silabă în același timp cu colegii.

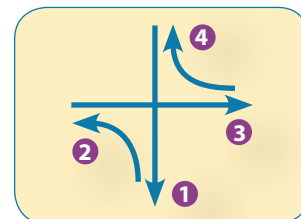
- Tactează corect măsurile învățate în clasa a IV-a.

Măsura de două pătrimi

Măsura de trei pătrimi

Măsura de patru pătrimi

- Dirijează cântecul de mai jos urmărind ca prin gesturile de avânt și de atac colegii tăi să înceapă cântarea în același timp.

Cânt cu prietenii mei

Versurile și muzica: Florentina Chifu

Am mulți pri - e - teni Un, doi, trei Cântă și tu a - cum cu ei O me-lo-
di - e cu bu-cu - ri - e Cântă a - șa: Tra, la, la, Tra, la, la.

Elemente de tehnică instrumentală

Instrumente cu clape

Îmi amintesc din clasa a IV-a

Instrumente cu clape sunt pianul, orga, orga electronică, clavieta.

Toate acestea au ca element comun claviatura.

Claviatura reprezintă totalitatea clapelor albe și negre ale instrumentului respectiv.

Sunetele sunt produse prin apăsarea clapelor și urcă în înălțime de la stânga la dreapta.

Învăț în clasa a V-a

Pentru a cânta la un instrument cu clape trebuie respectată digitația notată pentru fiecare mână.

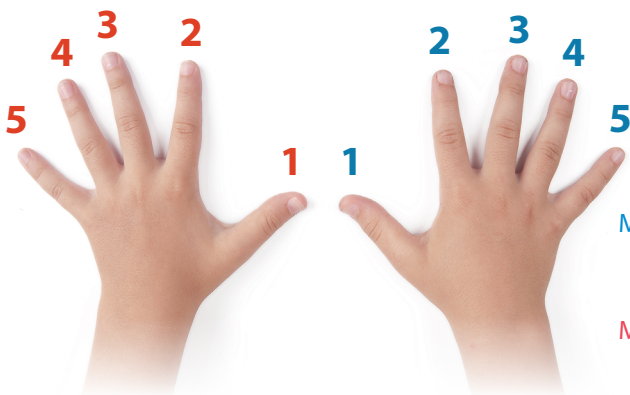
Pentru a cânta notele de la **do¹** la **do²**, la mâna dreaptă: de la 1, 2, 3, apoi degetul 1 trece pe sub degetul 3 pentru a continua până la **do²**.

La mâna stângă: de la 5, 4, 3, 2, 1, apoi degetul 3 trece pe deasupra degetului 1 pentru a continua până la **do²**.

Când se cântă cu ambele mâini, mâna stângă va cânta cu o octavă mai jos.

Exersează!

- Execută la un instrument cu clape sunetele de la **do¹** la **do²**, respectând digitația notată cu albastru deasupra portativului pentru mâna dreaptă și cu roșu sub portativ pentru mâna stângă.

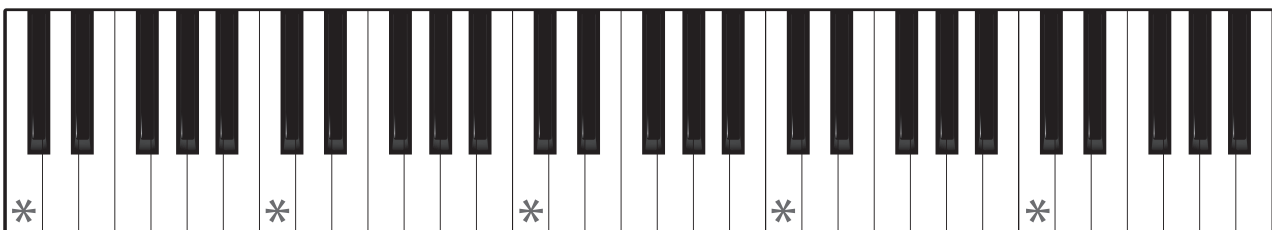

- Privește claviatura pianului de mai jos. Clapele cu steluțe îl redau pe **do**.

● Colorează astfel:

- clapele care redau sunetele **si**
- clapele care redau sunetele **do**
- clapele care redau sunetele **re**

- clapele care redau sunetele **sol**
- clapele care redau sunetele **mi**
- clapele care redau sunetele **la**
- clapele care redau sunetele **fa**

Instrumente de percuție

Îmi amintesc din clasa a IV-a

Instrumentele de percuție produc sunete atunci când instrumentistul le atinge, le scutură sau le lovește.

Bătăile din palme, din picioare, bătăile pe coapse, pocnetele din degete, clic cu limba în cerul gurii poartă denumirea de percuție corporală.

Pot încerca să construiesc singur instrumente de percuție, din diferite ambalaje (sticle, borcane, cutii) umplute cu boabe de orez, de fasole, de mazăre sau de grâu.

Învăț în clasa a V-a

Cele mai cunoscute instrumente de percuție sunt tobele, tamburinele, maracasele, triunghiul.

Instrumente de percuție mai sunt și timpanul, talgerele, clopotul, xilofonul.

Instrumentele de percuție au rolul de a susține linia ritmică a unei piese.

Exersează!

1. Acompaniază-i pe colegii tăi cu tobița în timp ce intonează cântecul *Hai la joc*, după cum îți arată duratele de sub portative.

Hai la joc

1. Hai la joc! Hai la joc! Ba - te pa - sul mai cu foc!
2. Hai săl - tați, Toți ca frați! Ho - ra ve - sel să ju - cați!

Tobă

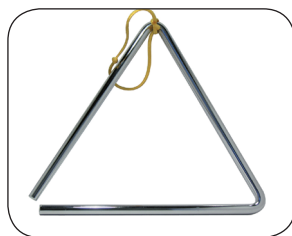
Tot pe loc! Tot pe loc! Să ră - sa - ră bu - su - ioc!
Hai la joc, Tot pe loc! Din căl - că - ie ie - se foc.

Tobă

2. Scrie pe spațiile libere numele instrumentului ilustrat.

a. ....

b. ....

c. ....

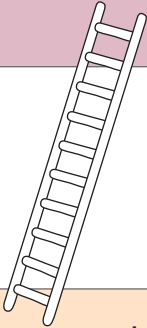
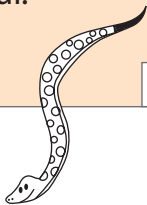

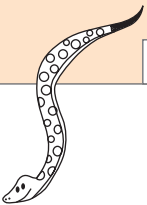
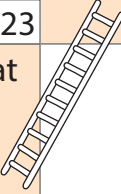
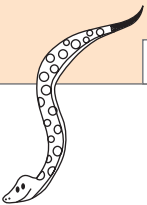
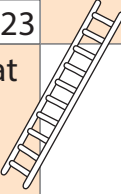
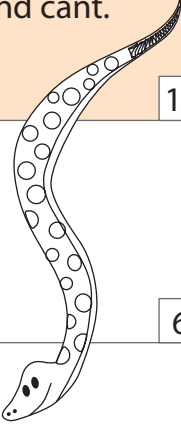
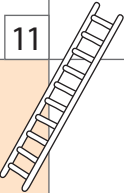
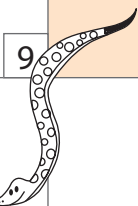
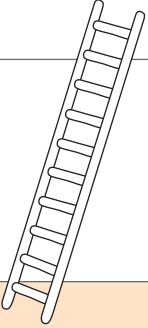
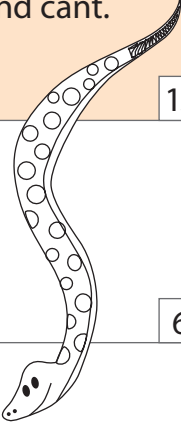
d. ....

E timpul pentru joc!

Joc: Șerpi și scări

Folosește zarul pentru a avansa de la START, atâtea căsuțe câte îți arată acesta. Scările te ajută să avansezi mai repede, iar șerpii te coboară. Respectă regulile indicate de scări.

Alege-ți un pion care să te reprezinte. După aruncarea zarului, pune pionul în căsuța desemnată de numărul de pe fața zarului. Joacă împreună cu 3-4 colegi.

SOSIRE 30		Încep să cânt fără să aștept tonul. 28	 27		26
	Îmi place să cânt tare, ca să mă aud. 22		Sunt atent la semnalul de început. 24		25
Dozez aerul, ca să îmi ajungă până la sfârșitul versului. 20		Pronunț apăsat consoanele pentru o dicție bună. 18			16
				Țin buzele apropiate când cânt. 15	
	11	12	13	14	
Țin spatele drept, ca să respir ușor. 10		În timpul cântării mă uit la colegi. 9		 7	6
			Încep să cânt la gestul de atac al dirijorului. 4		5
START 1		2	3	4	5

■ Evaluare

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. (5 x 3 p. = 15 puncte)

- A.** Autorul melodiei *Imnului Național al României* este:
- Anton Pann;
  - Gheorghe Ucenescu;
  - Andrei Mureșanu
- B.** Cântecul *Deșteaptă-te, române!* a fost cântat prima oară în timpul:
- Primului Război Mondial;
  - Unirii de la 1 Decembrie 1918;
  - Revoluției de la 1848.
- C.** Rolul vocalizelor este:
- de a pregăti și de a încălzi corzile vocale pentru cânt;
  - de a te învăța notele și duratele muzicale;
  - de a te distra în timp ce cânti.
- D.** Inspirația înainte de începerea cântării are loc la:
- gestul de atac al dirijorului;
  - gestul de avânt al dirijorului;
  - gestul de atenție al dirijorului.
- E.** Instrumentele de percuție produc sunete prin:
- ciupire, lovire sau suflare;
  - atingere, scuturare sau lovire;
  - atingere, frecare, ciupire.

2. Scrie pe caiet trei dintre regulile de cântare pe care le-ai învățat în această unitate. (3 x 5 p. = 15 puncte)

3. Scrie trei strofe din Imnul Național al României. (30 de puncte)

4. Completează căsuțele cu literele corespunzătoare cuvintelor din definiții. Descoperă cuvântul aflat pe verticală. (10 x 3 p. = 30 de puncte)

1									
	2								
3									
	4								
5									
	6								
7									
	8								
9									
	10								

- Momentul începerii cântării.
- Producerea sunetelor cu gura larg deschisă, rotunjită.
- La gestul de avânt al dirijorului, coriștii...
- Instrumente care produc sunete prin lovire, atingere, scuturare.
- Rostirea corectă și clară a unui text.
- Conduce corul sau orchestra.
- Inspiri la gestul de... al dirijorului.
- Emisia are loc la gestul de ... al dirijorului.
- Totalitatea clapelor albe și negre ale unui instrument.
- Autorul textului Imnului Național al României.

Punctaj maxim: 100 de puncte. Se acordă 10 puncte din oficiu.

Elemente de limbaj muzical. Ritmul

Duratele de pătrime (♩) și de optime (♪)

Îmi amintesc din clasa a IV-a

Ritmul este succesiunea organizată a duratelor sunetelor în cadrul unei piese muzicale.

Calitatea sunetelor de a fi mai lungi sau mai scurte se numește durată.

Sunetele muzicale pot fi scurte, potrivite sau lungi.

Învăț în clasa a V-a

O pătrime durează cât două optime.

O optime reprezintă jumătate dintr-o pătrime.

Optimile pot fi scrise în două moduri: sau

Durata de pătrime este reprezentată în scris astfel:

Exersează!

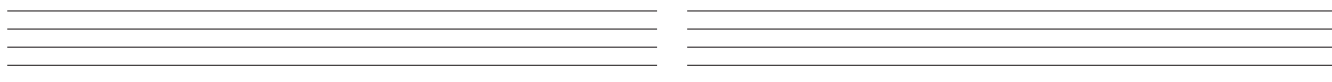
1. Citește ritmic cântecul de mai jos, folosind silaba ritmică **ta** pentru sunetele lungi (pătrimi) și silaba ritmică **ti** pentru sunetele scurte (optimi):

Nor, nor drăgălaș

Nor, nor, dră - gă - laș, A - dă ploa - ie, no - u - raș!
Ca să creas - că grâ - ne - le, Să se fa - că pâi - ni - le.

2. Scrie pe primul portativ de mai jos pătrimi și, pe al doilea portativ, optimi în două moduri.

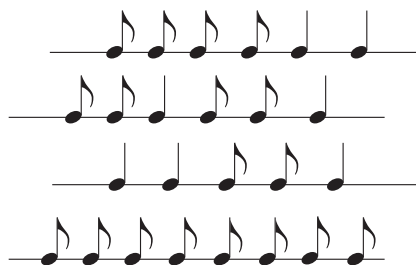
3. Unește fiecare vers cu combinația ritmică potrivită:

Melc, melc, codobelc

Mămăruță, ru-ță!

Ala, bala, portocala

Iepuraș, drăgălaș

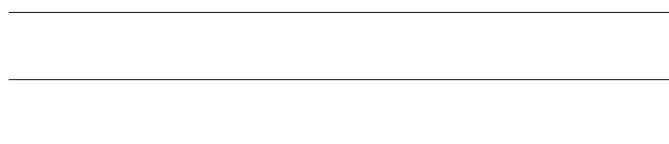

4. Redă, prin duratele învățate, versurile de mai jos:

Cu-cu-ri-gu! Ga-gu!

Pește, peștișor / Haide ieși din cuibușor!

Măi, curcane, n-ai mărgele / Roșii c-ale mele!

Pauzele de pătrime (♩) și de optime (♪)

Îmi amintesc din clasa a IV-a

Momentele de tăcere fac parte din piesa muzicală și au rolul lor expresiv.

Tăcerea care durează cât o pătrime se numește pauză de pătrime (♩).

Tăcerea care durează cât o optime se numește pauză de optime (♪).

Învăț în clasa a V-a

Pauzele se măsoară cu aceeași unitate de măsură ca și duratele – timpul muzical.

O pauză de pătrime durează cât două pauze de optime.

O pauză de optime reprezintă jumătate dintr-o pauză de pătrime.

Exersează!

- Intonează cântecul acompaniind cu bătăi din palme pe pauzele de pătrime și cu bătăi ușoare pe bancă pe pauzele de optime.

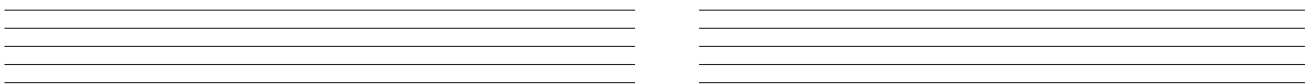
Stă la geam o păsărică

din folclorul copiilor

Potrivit

1. Stă la geam o pă - să - ri - că, Cip, cip, cip! Și se ui - tă la lo - ni - că,
2. Vi - no, pă - să - ri - că mi - că, Cip, cip, cip! Să - ți dau boa - be și pâi - ni - că
3. Pă - să - ri - ca - i mul - ți - meș - te, Cip, cip, cip! Și la geam îi ci - ri - peș - te,
Cip, cip, cip! Cip, cip, cip, cip, cip, cip, cip.

- Scrive pe primul portativ de mai jos pauze de pătrime și, pe al doilea portativ, pauze de optime.

- Încercuiește patru diferențe între cele două variante ale cântecului *Numărătoare* și stabilește care este varianta corectă.

Numărătoare

din folclorul copiilor

Repejor

1 Într-un co-pă - cel, Stă un gân-dă - cel, Și nu-mă-ră, u-nu, doi, leși a - fa - ră din-tre noi.
2 Într-un co-pă - cel, Stă un gân-dă - cel, Și nu-mă-ră, u-nu, doi, leși a - fa - ră din-tre noi.

4. Încercuiește pauzele de pătrime cu albastru și pauzele de optime cu verde din *Mica serenadă* de Wolfgang Amadeus Mozart.

Mica serenadă

Wolfgang Amadeus Mozart

5. Scrie pe liniile de mai jos duratele corespunzătoare fiecărei silabe. Acolo unde este cazul, adaugă pauza de pătrime.

|| _____
 Luci, soa-re, luci, Că ți-om spar-ge nuci,
 || _____
 Nuci și cu a-lu-ne, Ca-re sunt mai bu-ne.

6. Completează cu pauze de optime, acolo unde este cazul.

|| $\frac{4}{4}$ _____

7. Scrie după dictare, stabilind duratele notelor după silabele ritmice astfel:

ta: pătrime

za: pauza de pătrime

ti: optime

zi: pauza de optime

_____

_____

_____

ta, ta, ti, ti, za, ti, ti, ti, zi, ta, ta, ta, za, ti, ti, za, ti, ti, ti, zi, ta, ta, ti, ti, za

6. Completează căsuțele cu literele corespunzătoare cuvintelor din definiții.
 Descoperă cuvântul aflat pe verticală.

1								
2								
3								
4								
5								
6								

1. Compozitorul care a scris *Mica serenadă*.
2. Tăcerile din muzică.
3. Calitatea sunetului de a fi mai lung sau mai scurt.
4. Succesiunea organizată a duratelor sunetelor în cadrul unei piese.
5. Dublul optimii.
6. Compoziție muzicală vocală sau instrumentală executată seara.

Măsura de doi timpi

Îmi amintesc din clasa a IV-a

Gruparea de doi timpi, primul accentuat și al doilea neaccentuat, care se succedă periodic, formează măsura de doi timpi.

Măsurile se despart prin bară de măsură (|).
La sfârșitul piesei se pune bară dublă de măsură, numită bară finală (||).

În această măsură, accentul se află pe timpul întâi.

Învăț în clasa a V-a

Măsura se notează prin două cifre așezate una sub alta imediat după cheia Sol: $\frac{2}{4}$

Cifra de sus arată numărul timpilor din măsură; cifra de jos arată valoarea de notă luată ca unitate de timp, în cazul nostru, pătrimea.

Măsura de două pătrimi are un ritm binar pentru că succesiunea accentelor are loc din doi în doi timpi.

Exersează!

1. Răspunde la următoarele întrebări.

a. Ce este măsura de doi timpi?

.....

b. Cum se despart măsurile?

.....

c. Ce semn se pune la sfârșitul unei piese?

.....

d. Ce îți arată cele două cifre scrise după cheia Sol?

.....

MUSIC

2. Încercuiește măsurile formate numai din pătrimi din cântecul *Baba-oarba*.

Repejor **Baba-oarba** din folclorul copiilor

Ba - ba, ba-ba oar - ba, Un - de-ți es - te roa - ba? Ba-ba ici co - lea, la - te du-pă ea.

3. Marchează timpii accentuați punând accentul (>) la locul potrivit.

Repejor **Ploiță, ploiță** din folclorul copiilor

Plo-i-ță, plo - i-ță, Du-te la Bă - i-ță cu-n mai, cu-n pai, Cu că-ciu-la lui Mi-hai.

4. Completează măsurile de mai jos pentru a forma măsuri de două pătrimi ($\frac{2}{4}$).
Citește ritmic exercițiul obținut tactând măsura.

Ion Căianu – Primul autor român de muzică cultă

Ion Căianu (în latină Ioannes Caioni) a avut preocupări diverse fiind reparator și constructor de orgi, pedagog muzical, pictor, culegător de folclor românesc și maghiar, organist la Mănăștur (Călugăreni).

Codex Caioni (în română Codicele lui Căianu) este o culegere de piese populare din Transilvania și conține, printre altele, o serie de melodii românești: *Cântecul voievodesei Lupu*, *Dans zglobiu*, *Dans valah*, *Alt dans valah în doi*, *Dansul al V-lea în șase*, *Dans din Nireș*, *Dansul coloman*, *Dansul lui Lazăr Apor*.

Ion Căianu este un autor român foarte important, deoarece a integrat muzica românească în contextul celorlalte culturi folclorice care îi erau cunoscute. Numeroși compozitori ai secolului XX au utilizat muzica sa veche, aceasta fiind o sursă de inspirație. În semn de cinstitoare a acestei personalități a muzicii și culturii noastre, Liceul Tehnologic din Căianul Mic, locul nașterii autorului, îi poartă numele.

Ascultă piesa *Dans zglobiu* din Codex Caioni de Ion Căianu și scrie în jurnalul muzical ce ți-a plăcut mai mult atunci când ai audiat-o. Alege din lista de mai jos:

Melodia veselă

Sonoritatea medievală
(din vechime)

Dialogul dintre instrumente

Simplitatea melodiei

Melodia jucăușă

Ritmul sprinten

Adaugă și alte motive pentru care ți-a plăcut piesa.

Proiect: Ritmul în viața noastră

Împărțiți-vă în grupe de câte 4 elevi.

Găsiți, în viața de zi cu zi, activități, fenomene, aspecte care se petrec în timp și au un ritm al lor.

Așezați următoarele activități în rubrica potrivită:

- succesiunea anotimpurilor
- aniversările
- orele de curs și pauzele
- alegerile prezidențiale
- succesiunea noapte-zi
- creșterea prețurilor
- întoarcerea păsărilor călătoare
- fazele lunii

Găsiți și alte activități potrivite fiecărei rubrici.

La școală	În familie	În natură	În societate

Durata de doime (♩) și pauza de doime (≡)

Îmi amintesc din clasa a IV-a

În măsurile care au ca unitate de timp pătrimea, durata de doime (♩) durează doi timpi.

Acestei durate îi corespund două pătrimi sau patru optimi.

Învăț în clasa a V-a

Tăcerea care durează cât o doime se numește pauză de doime (≡).

Pauza de doime este plasată deasupra celei de-a treia linii a portativului.

Exersează!

1. Așază fracția potrivită în tabel, în dreptul valorii de notă pe care o reprezintă, luând ca întreg doimea.

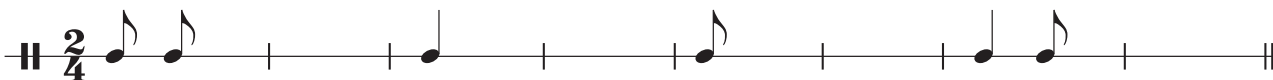
1       $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{6}$

♩					
♩		♩			
♩	♩	♩	♩		

2. Încercuiește combinațiile ritmice care corespund unei doimi.

3. Completează măsurile cu valori de notă potrivite pentru a forma măsuri de două pătrimi (semn).

4. Trasează bare de măsură pentru a scrie corect cântecul de mai jos. Citește ritmic și apoi intonează pe cuvinte cântecul.

Fluturaș, fluturaș

Rar din folclorul copiilor

Flu - tu - raș, flu - tu - raș, Zboa - ră sus de pe bu - taș,
Și vi - no la mi - ne Să mă joc cu ti - ne.

5. Scrie valorile de notă potrivite pentru a obține măsuri de două pătrimi ($\frac{2}{4}$).

Treci, ploa - ie că - lă - toa - re, Că te - a - jun - ge soa - re - le

Și-ți ta - ie pi - cioa - re - le C-un mai, C-un pai, Cu trei fi - re de su - sai.

Măsura de patru timpi

Îmi amintesc din clasa a IV-a

Măsura de patru timpi este alcătuită din două măsuri de câte doi timpi.

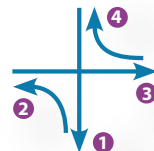
Din această cauză, va avea două accente: unul principal, pe timpul întâi, și al doilea accent secundar, pe timpul al treilea.

Învăț în clasa a V-a

Măsura de patru pătrimi este formată din patru timpi, fiecare având valoare de pătrime.

Măsura de patru pătrimi are un ritm binar pentru că succesiunea accentelor are loc din doi în doi timpi.

Exersează!

1. Marchează timpii accentuați punând accentul (>) la locul potrivit.

2. Trasează barele de măsură pentru a forma măsuri de patru timpi.

3. Scrie valorile de notă potrivite textului de mai jos pentru a obține măsuri de patru pătrimi ($\frac{4}{4}$).

4. Completează măsurile cu valorile de notă potrivite pentru a forma măsuri de patru pătrimi ($\frac{4}{4}$).

5. Completează duratele notelor, pentru a obține măsuri de patru pătrimi.

6. Stabilește duratele urmărind codul culorilor de mai jos: **doime** – ● **pătrime** – ● **optime** – ●

Transcrie duratele obținute și trasează barele pentru a forma măsuri de patru pătrimi.

7. Bifează căsuțele din dreptul enunțurilor adevărate.

a. Măsura de doi timpi are un timp accentuat și doi timpi neaccentuați.

b. O doime și patru optimi formează o măsură de patru pătrimi.

c. Măsura de patru pătrimi are un accent principal pe timpul întâi și un accent secundar pe timpul al treilea.

d. Măsura de patru timpi este compusă din două măsuri de doi timpi.

e. Două pătrimi, două optimi și o pauză de doime formează o măsură de patru timpi.

f. *Oda bucuriei* de Ludwig van Beethoven este scrisă în măsura de patru pătrimi.

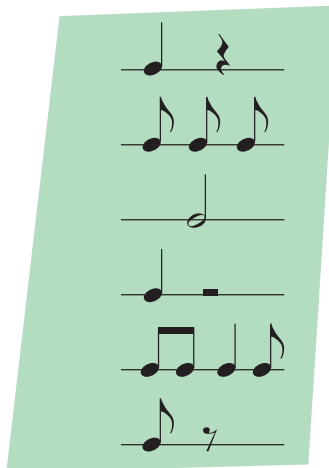

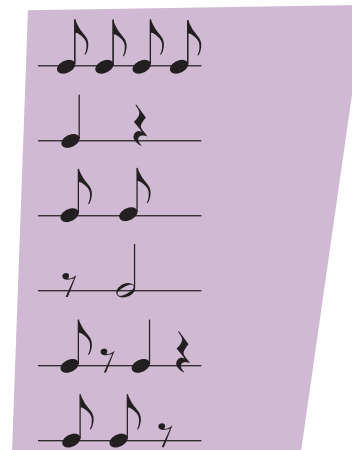

8. Unește fiecare combinație ritmică din coloana **A** cu perechea potrivită din coloana **B** pentru a forma măsuri de patru pătrimi:

A

B

Fii creativ!

Compune o ghicitoare ritmică în măsura de patru pătrimi pentru versurile de mai jos:

*Cântă în orchestra mare
Și, mai rar, la vânătoare.*

Lucrăm împreună

- Realizați cartonașe de aceleași dimensiuni care redau duratele de notă învățate și pauzele corespunzătoare acestora.
- Grupați-vă câte patru și creați exerciții ritmice în măsura de patru pătrimi, folosind cartonașele cu duratele și pauzele învățate. Prezentați celorlalte grupe exercițiile create. Membrii acestora trebuie să le citească ritmic.